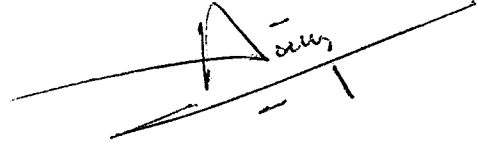

7/4614-11259

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Bor Madenlerinden Sorumlu Devlet Bakanı Sayın Şükrü Sina GÜREL tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için delaletlerinizi arz ederim. 17.07.2001

Dr. Azmi ATEŞ
İstanbul Milletvekili

SORULAR:

Bugün ülkemizde, yaşanan krizler sebebiyle yüzbinlerce işyeri kapanırken, milyonlarca insanımız işsiz kalmakta olup, bunun neticesinde, açlık sınırının altında yaşamaya mahkum edilen insanlarımıza; milyonlarca yenisi eklenmektedir.

Oysa, ülkemizin kaynak problemi yoktur. Başta madenlerimiz olmak üzere, kaynaklarının rantabl olarak kullanılamaması problemi vardır. Türkiye sadece, dünya rezervlerinin yüzde 70'ine sahip olduğu Bor minerallerini gereğince kullanabilse, kaynak diye bir problemi kalmaz. Bunun için, bu konu -basında yer aldığı şekliyle- birkaç bürokratin inisiyatifine bırakılacak bir mesele değildir. Bu meyanda ülkemiz için, bu kadar hayati önemi haiz olan bu meseleyi sonuna kadar takip edeceğimi ifade etmek istiyorum. **Bu vesileyle, bu çalışmalarında sorularıma gerekli cevapları hiçbir mazerete sığınmadan, şeffaf bir şekilde vereceğiniz umuduyla aşağıdaki sorularımı soruyorum.**

- 1- Türkiye, bugüne kadar Bor madenlerini hangi vasıtalarla (firmalarla) araştırmakta, üretmekte, yurt dışına ihraç etmekte ve yurt içinde pazarlamaktadır?
- 2- Ülkemizdeki Bor madenlerinin araştırılması, üretilmesi ve yurt içi ve dışına pazarlanması hangi tarihten itibaren Eti Holding'in uhdesine verilmiştir? Eti Holding hangi amaçla ve sermaye ile kurulmuştur? Bu Holding'in yurt içi ve dışındaki ortakları kimlerdir? Eti Holding'in ve Ortaklarının hisseleri ne kadardır?
- 3- Kurulduğu günden itibaren bugüne kadar, Eti Holding ve Etimine S.A. Genel Müdürlüğü, Yönetim Kurulu Başkanlığı ve üyeliklerini, satış veya pazarlama ve satın alma müdürlüklerini kimler hangi tarihler arasında yapmıştır?

7/4614-11259

- 4- Başta Bor madenleri olmak üzere, Eti Holding'in mamullerini yurt dışında pazarlamak üzere,
 - a- Etimine S.A. ne zaman kuruldu?
 - b- Etimine S.A.'nın hissedarları kimler veya hangi firmalardır?
 - c- Etimine S.A.'daki hisselerin;
 - 1- Yüzde 75'inin Eti Holding'e ait olduğu doğru mudur?
 - 2- Yüzde 9'unun Bormine'ne ait olduğu doğru mudur?
 - 3- Doğru ise, geri kalan yüzde 16'sı kime veya kimlere aittir?
 - 4- Bormine'ni Continental Resources Inc. (New York) Şirketler grubuna bağlıydı. Bilahere, tüm hisselerini Ankersmit B.V.'ye sattığı doğru mudur?
- 5- 10.06.1983 tarihinde kabul edilen 2480 sayılı yasaya göre, Bor madenlerini Türkiye'de kendisinin işlemesi gereken Eti Holding,
 - a- Kolemanit madenini yarı mamül halinde Hollandalı Ankersmit BV Firmasına satarak yasal haklarını **adeta, bu firmaya** devretmiş olmuyor mu?
 - b- Kestelek'teki Kıрма Eleme Tesislerini neden çalıştırmamaktadır?
- 6- Bor madenlerinde dünyada rakipsiz konumda olan Türkiye; Kolemanit madenini yarı mamül halinde aynı işi yapan Ankersmit BV Firmasına satarak, -yüzde 100 kendi kontrolünde olması gereken pazarı, dışında tekellerin oluşmasına sebebiyet vererek- rekabet ortamının ortadan kalkmasına, böylece de ürününün yok pahasına satılmasına sebebiyet vermiyor mu?
- 7- Başta Werner Bühler kaynaklı olarak da, basın ve medyada yer alan yaygın haberlerde, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu raporuna göre, Eti Holding Denetçilerinin kuruma yalnız maaş almak için uğradıkları ifade edilmektedir.
 - a- Bu doğru mudur?
 - b- Eti Holding kurulduğu yıldan itibaren günümüze kadar bu Holding'in denetçilik görevinde bulunanlar kimlerdir?
 - c- Bu şahıslar bu kurumdan yıllar itibariyle başta maaş olmak üzere, ne gibi maddi imkanlar karşılığında bu görevi yapmışlardır?
- 8- Dünyanın en büyük Bor rezervlerine sahip olan Eti Holding ve Etimine S.A. yıllar itibariyle bugüne kadar, Türkiye'ye kaç dolar kâr transferi yapmışlardır?
- 9- Başta, 1975 yılında Eti Holding'e satış müdürü olan -ve daha sonra Etimine S.A. şirketinin kuruluşunda ve politikalarının belirlenmesinde önemli rol alan- Turhan ARDALI ve bu şahsın kurduğu ekipte görev alan İhsan ERGEN, İltekin AKSAKOĞLU ve Bülent BİLGE olmak üzere, bugüne kadar Eti Holding ve Etimine S.A.'nın yönetim kademelerinde görev alan kişiler;
 - a- 20.5.1930 tarihinde yürürlüğe giren 1609 sayılı -4 Mayıs 1990'da yürürlüğe giren 3628 sayılı Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele yasalarına göre ve ayrıca varsa diğer yasalara göre mal bildiriminde bulunmuşlar mıdır?
 - b- Bulunmuşlar ise, kendilerinin ve başta eşleri olmak üzere birinci dereceden yakınlarının servet durumlarındaki değişiklik nasıl bir seyir izlemiştir?
 - c- Bulunmamışlar ise, bugüne kadar haklarında herhangi bir yasal işlem yapılmış mıdır?

7/4614-11259

- 10- Bor madenlerinin 1978 yılında tamamen devletleştirilmesinden sonra, 1979 yılında Turhan ARDALI'nın Eti Holding'teki görevinden ayrıldığı;
 - a- Doğru mudur?
 - b- Londra'daki Ultracrest isimli bir firma kurduğu doğru mudur?
 - c- Doğru ise, bu firmanın faaliyet sahası ve diğer ortakları kimlerdir?
- 11- Turhan ARDALI'nın kurduğu Ultracrest firmasının yurt dışında Eti Holding'in ürünlerini pazarladığı doğru mudur? Doğru ise, bu ürünü başta fiyatlar olmak üzere, hangi şartlarda alıp, hangi şartlarda pazarlamaktaydı? Sayın ARDALI bu faaliyetini hangi yıllar boyunca devam ettirdi? Bu faaliyeti süresince yıllar itibariyle kaç dolar ciro yaptı?
- 12- 1975 yılından itibaren günümüze kadar dünya pazarlarında satılan Bor madenlerinin yıllar itibariyle ne kadarı (direk veya dolaylı olarak) Türkiye kaynaklıdır? Dolaylı olarak pazarlanan ürünler hangi ülke orjinli, hangi firmalar üzerinden pazarlanmaktadır?
- 13- Dünya fiberglas piyasası, Owens Corning, Saint Gobain gibi birkaç şirketin elindedir. Bu şirketlerin Kolemanit ve Uleksit ihtiyaçlarını Eti Holding karşılamaktadır. Buna karşın Eti Holding, dünyanın çeşitli ülkelerinde Kolemanitten nihai mamül olarak fiberglas üretimi yapan 18 fabrikası bulunan Owens Corning'in bir fabrikasını ülkemizde kurmasını bugüne kadar neden sağlamadı?
- 14- Türkiye ihraç ettiği Tinkal ve Boraksı, Sodyum Perborat olarak ithal ettiği;
 - a- Doğru mudur?
 - b- Doğru ise, Türkiye son on yılda yıllar itibariyle ne kadar ve kaç dolar değerinde perborat ithal etmiştir?
 - c- Ülkemizde neden perborat tesisleri bugüne kadar yapılmamıştır?
- 15- Türkiye'de Borik asit fabrikası faaliyete geçtikten sonra Türkiye dünyada bu sahadaki en büyük rakipleri olan US Boraks'ın Avrupa'daki rafinelerine ve İtalyan Larderollo'ya Kolemanit hammaddesini rekabet şartlarını göz önüne almadan ucuz fiyatla satarak Eti Holding'in yanlış fiyat politikaları yüzünden batırıldığı doğru mudur?
- 16- Sayın GÜREL 2001 Şubat ayında bir gazetede yayımlanan mülakatınız dolayısıyla yapılan yorumda, "Eti Holding'in elinde bor, uranyum, taryum, aliminyum madeni ve tesisleri var. Bir oldu bittiyle Eskişehir Gümüş Madenleri, Antalya Elektrometalurji ve Krom, Elazığ Bakır ve Krom Madenleri Eti Holding bünyesinden çıkartılarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığı(ÖİB)'na devredildi" denmektedir.
Buna karşılık olarak, bu madenlerden sorumlu Bakan olarak siz de, "Bunlardan bilgim yoktu. Doğrusu bunlar bana danışılarak yapılmadı" diye cevap vermektediresiniz. Bu haberler ışığında **şimdi size soruyorum:**
Böyle bir işlem kim veya kimler tarafından hangi gerekçelerle, kim veya kimler adına yapılmıştır?

7/4614-11259

- 17- Yine bu haberde, sizin bilginiz dışında gelişen böyle bir hazırlığın IMF ile yapılan görüşmeler çerçevesinde Hazine Müsteşarlığı tarafından yapıldığı söylenmektedir. Bu haber doğru mudur? Doğru ise, bunu Ülkemizin Bağımsızlığı ile nasıl izah ediyorsunuz?
- 18- “Bor’un özelleştirilmesini isteyen Uluslararası Bor tekellerinin ve Türkiye’de bu kuruluşların partnerliğini üstlenen yerli firmaların Hükümet ve Hükümetin belli ortaklarıyla işbirliği yaptıklarını ifade ediliyor. Bor’a talip olan Park Holding’ten, Bayındır’dan size baskı geldiği doğru mu?” sorusunu “Bor’da büyük kazanç olduğunu düşünen çevreler mutlaka var. Durup dururken, Bor’un özelleştirme kapsamına alınmasında her halde bu çevrelerin etkisi olmuş olabilir” diye cevaplıyorsunuz.
- Mülakatın devamında bu hususta size baskının Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı Sayın Mesut Yılmaz ve Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı Sayın Hüsametdin Özkan tarafından yapıldığı, sizin de bu baskılara direndiğiniz ifade edilmektedir. Bu doğru mudur?